

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
АУДИТУ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ В УКРАЇНІPROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT
OF PUBLIC FINANCE AUDIT IN UKRAINE

У статті розглянуто процес становлення та розвитку державного аудиту в Україні. Проведено порівняльну характеристику фінансового аудиту та аудиту ефективності. Обґрунтовано актуальність питання акцептування системи управління державними фінансами в Україні, надано шляхи досягнення соціально-економічних цілей та перспективні напрями розвитку системи державного фінансового контролю. Підведено підсумки та зроблено висновок щодо формування державного управління і децентралізації систем контролю, інтегрованих з управлінням програмами та діяльністю розпорядників бюджетних коштів, як цього вимагають стандарти ЄС.

Ключові слова: державний фінансовий аудит, державний контроль, функції аудиту, система державних фінансів, незалежний контроль, аудит ефективності, фінансові ресурси.

В статье рассмотрен процесс становления и развития государственного аудита в Украине. Проведена сравнительная характеристика финансового аудита и аудита эффективности. Обоснована актуальность вопроса акцепта системы управления государственными финансами в Украине, предложены пути достижения социальноэкономических целей и перспек-

тивные направления развития системы государственного финансового контроля. Подведен итог и сделан вывод о формировании государственного управления и децентрализации систем контроля, интегрированных с управлением программами и деятельностью распорядителей бюджетных средств, как этого требуют стандарты ЕС.

Ключевые слова: государственный финансовый аудит, государственный контроль, функции аудита, система государственных финансов, независимый контроль, аудит эффективности, финансовые ресурсы.

The article discusses the process of formation and development of state audit in Ukraine. A comparative description of the financial audit and efficiency audit are considered. The urgency of the issue of acceptance of public financial management in Ukraine, achieving social and economic objectives and future directions of development of the state financial control is studied. It is concluded that the state needs the formation of public administration and decentralization of control systems, integrated with the management of programs and activities of the budgetary funds, as required by EU standards.

Key words: state financial audit, state control, audit functions, public finance system, independent control, audit efficiency, financial resources.

УДК 336.61

Пархоменко О.П.к.е.н., доцент кафедри аудиту
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана**Пархоменко В.П.**к.держ.упр.,
доцент кафедри інформаційних систем
в економіці
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана

Постановка проблеми. Реформування економічних відносин в умовах ринку потребують не лише організаційних і практичних заходів економічного контролю, але й зумовлює необхідність визначення, вдосконалення правових та методичних аспектів формування системи державного фінансового контролю, а саме його виду державного аудиту.

Особливістю державного аудиту є те, що прогностичні та аналітичні можливості даного інституту контролю дозволяють йому, з однієї сторони, сприяти відбору найбільш ефективних стратегій та стандартів, а з іншої – забезпечувати ефективне використання національних ресурсів країни. Правильна організація державного аудиту забезпечує суспільство інформацією про якість роботи уряду та дає змогу судити про ступінь демократичності, відкритості та ефективності органів влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням аудиту державних фінансів присвячено цілу низку праць вітчизняних науковців, серед яких слід відзначити О.А. Шевчука, І.Б. Стефінюка, Є.В. Калюгу, П.К. Германчука, Н.І. Рубана, В.Т. Александрова, Н.С. Вітвицьку, Ф.Ф. Бутинця, М.Ф. Базася та інших.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення проблеми й обґрунтування місця державного

аудиту у системі фінансового контролю та аналіз причин недосконалості в нашій країні ефективної системи державного фінансового контролю.

Виклад основного матеріалу. Становлення державного аудиту, як окремого інституту фінансового контролю, розпочалося в середині минулого століття, а саме в 1953 році, коли була створена Міжнародна організація вищих органів державного аудиту – INTOSAI, яка на сьогодні є однією з найважливіших організацій у сфері контролю за державними фінансами. Вона об'єднує вищі органи контролю державних фінансів світу та діє під егідою ООН. Організація включає більш, ніж 170 Вищих органів контролю державного аудиту різних країн. INTOSAI видає міжнародні директиви у сфері фінансового управління; розробляє методологічні підходи, пов'язані з цією сферою; здійснює навчальні заходи та сприяє обміну інформацією між своїми членами. Наступним кроком на шляху розвитку даного виду державного контролю стало прийняття у жовтні 1977 р. в Лімі на IX Конгресі INTOSAI Декларації про керівні принципи державного аудиту. В ній зазначається, що дотримання встановлених правових норм і продумане ефективне використання державних ресурсів є важливою умовою для раціонального управління державними фінансами, що, в свою

чергу, сприяє ефективності прийнятих відповідними установами рішень.

Процес узаконення державного аудиту, як виду державного фінансового контролю, розпочався відносно недавно і знаходиться ще на стадії розвитку. Основною причиною є недосконалість законодавчої бази, яка б регулювала процедуру проведення державного аудиту в державі. На сьогоднішній день відсутній закон «Про фінансовий контроль», в рамках якого було б визначено основні принципи, процедура його проведення та органи, що відповідатимуть за його здійснення.

Проте, певні напрацювання в цьому напрямі вже є.

Першим кроком було прийняття Закону України «Про Рахункову палату», в якому зазначено, що даний орган наділений повноваженнями проводити державний фінансовий контроль [1].

Наступним було затвердження Кабінетом Міністрів України 10.08.2004 р. Порядку проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм. Та в даному Порядку поняття державного аудиту прирівнюється до аудиту ефективності, який є формою державного фінансового контролю, спрямованого на визначення ефективності використання бюджетних коштів.

В цьому ж 2004 році було прийнято Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби аудиту фінансової та господарської діяльності бюджетних установ. Згідно з даною постановою Кабінету Міністрів аудит фінансової та господарської діяльності бюджетних установ – це форма державного фінансового контролю, яка спрямована на запобігання фінансовим порушенням та забезпечення достовірності фінансової звітності, основним завданням якого є сприяння бюджетній установі у забезпеченні правильності ведення бухгалтерського обліку, законності використання бюджетних коштів, державного і комунального майна, складанні достовірної фінансової світності та організації дієвого внутрішнього фінансового контролю. Саме після прийняття цих двох постанов було розмежовано державний аудит і аудит ефективності. Із посиленням міжнародних зв'язків та в час глобалізації набуває актуальності зовнішній державний контроль. На сьогодні майже в кожній країні діють органи зовнішнього державного фінансового контролю, які здебільшого мають статус вищих органів державного фінансового контролю (ВОФК). Головний обов'язок цих органів – контроль законності та ефективності управління всіма фінансовими і матеріальними ресурсами держави. Зважаючи на статус, ці органи, поряд з органами законодавчої (представницької) влади, несуть вищу відповідальність перед суспільством за ефективність державного управління у фінансово-матеріальній сфері.

Для здійснення контролю за виконанням законів держави України, постанов, прийнятих Верховною Радою України, виконанням Державного бюджету України, перевірки законності й ефективності використання фінансових ресурсів Державного бюджету України, здійснення різних експертно-аналітичних оцінок в Україні тривалий час діє Рахункова палата.

Здійснені її працівниками перевірки, контрольні заходи, в рамках визначених для неї функцій виявили, що в сучасних умовах політично-економічного розвитку держави незаконне, нецільове, неефективне використання коштів є масовим явищем, яке породжує велику кількість інших недоліків, руйнує правове поле держави, сприяє зростанню політичного й соціального напруження в суспільстві.

Подолання цих недоліків потребує істотного законодавчого розширення функцій і повноважень Рахункової палати, вдосконалення її організаційної структури, методів роботи, інформаційного забезпечення, встановлення тісних зв'язків з іншими контрольними організаціями тощо.

Головними напрямками розвитку та вдосконалення системи державного фінансового контролю в Україні, який здійснюється Рахунковою палатою, є:

- оптимізація функцій і повноважень;
- формування системної і довершеної нормативно-правової бази (в тому числі стандартизація державного фінансового контролю);
- розвиток і вдосконалення системи процедур фінансового контролю;
- організація адекватної інформаційно-комунікаційної інфраструктури;
- матеріально-технічне (включаючи соціально-побутове) і фінансове забезпечення функціонування контрольних органів.

З урахуванням зарубіжного досвіду організації і проведення аудиту ефективності використання державних фінансів в Україні необхідно змінити саму ідеологію в управлінні державними фінансами, а звідси, відповідно, і ідеологію контролю. Зокрема, аудит як один із механізмів контролю повинен стати надійним інструментом гарантування того, що державні кошти отримані й використані відповідно до кошторису та інших нормативно-правових актів. В такому контексті аудит виступає і як внутрішній – для органів виконавчої влади, і як зовнішній – для законодавчого органу, і тим самим дає відповідь на відповідність закріпленим нормам (аудит відповідності). Поряд із цим, при перевірці фінансової звітності про використання коштів дається достатньо об'єктивна оцінка фінансового стану державного органу або країни в цілому, що є предметом фінансового аудиту. Особлива увага при проведенні аудиту повинна бути приділена забезпеченню належного співвідношення ціни та якості досягнення поставленої мети завдяки еко-

номічному, ефективному й результативному прийняттю управлінських рішень щодо використання державних коштів (аудит ефективності).

Існує низка принципових відмінностей між змістом фінансового аудиту й аудиту ефективності, суть яких полягає у такому.

Перш за все, слід зазначити, що фінансовий аудит є досить формалізованою процедурою порівняно з аудитом ефективності, який є більш гнучкою системою, що базується значною мірою на аналітичних процедурах. Завданням фінансового аудиту є підтвердження законності операцій з бюджетними коштами, дотримання відповідних законів, норм і правил, а також правильності складання фінансової звітності. Дане завдання вирішується зазвичай протягом поточного року, за поточного виконання бюджету.

Аудит ефективності містить не лише аналіз результативності бюджетних проектів. Під час його застосування здійснюється комплексний аналіз причин неефективного використання державних коштів, і на цій основі розробляються рекомендації з удосконалення бюджетного процесу та чинного законодавства.

Об'єктами аудиту ефективності стають органи державної влади, що є головними розпорядниками або розпорядниками бюджетних коштів, інші суб'єкти економічної діяльності, які використовують державні кошти та мають законодавчо надані податкові, митні та інші пільги та переваги.

У діяльності органів зовнішнього державного фінансового контролю іноземних країн фінансовий аудит та аудит ефективності нерідко проводиться одночасно під час перевірок виконання бюджету. Перш, ніж перейти до аудиту ефективності, необхідно переконатися в достовірності звітності бюджетних організацій. Для правильних та обґрунтованих рішень потрібні реальні дані, які базуються на достовірній фінансовій звітності про обсяги та напрями використання коштів. При цьому обидва види фінансового контролю базуються на ревізійних стандартах INTOSAI, які є своєрідним скелетом, що визначає основні постулати, принципи, а також необхідні дії при проведенні контрольних заходів, а також підготовці звітів за їх результатами.

У ревізійних стандартах INTOSAI підкреслюється, що, на відміну від фінансової ревізії, де вимоги й очікувані результати носять досить специфічний характер, ревізія ефективності використання коштів носить більш широкий та відкритий для обговорення характер.

Завданням фінансового контролю є визначення правильності ведення, повноти обліку та звітності доходів і витрат щодо виконання Державного бюджету, а також законності та цільового використання бюджетних коштів. Натомість завданнями аудиту ефективності є визначення економічності, продуктивності та результативності використання

державних коштів. Тобто під час проведення аудиту ефективності основна увага приділяється оцінці різних аспектів використання державних коштів їх одержувачами – міністерствами та відомствами, організаціями та підприємствами.

Під час проведення аудиту ефективності використання державних фінансових ресурсів і державної власності за допомогою аналізу здійснюється якісна оцінка соціально-економічного процесу в довготерміновому часовому діапазоні (два – три роки, п'ять років). Це дозволяє оцінити:

- наскільки ефективно, результативно та повно використані державні кошти та матеріальні ресурси для досягнення соціально-економічних цілей, для яких суспільство їх виділило;

- наскільки виконавчі органи здатні використати кошти платників податків для досягнення поставленої соціально-економічної мети.

У зв'язку з цим, започаткування внутрішнього аудиту в державному секторі та подальший розвиток зовнішнього аудиту як одного із елементів, що формують концептуальну основу ефективності СУДФ, визначають пріоритети розвитку і становлення системи державного фінансового контролю. Слід зазначити, що в останні роки відбулися істотні зміни у процесі перебудови системи контролю у сфері управління державними фінансами в Україні. Про це свідчать кілька рішень, ухвалених Урядом, присвячених питанням розвитку СУДФ, посилення бюджетної дисципліни і контролю за використанням бюджетних коштів, запровадження зовнішнього незалежного аудиту виконання бюджету за доходами і витратами згідно з міжнародними стандартами [3–7].

Сьогодні особливої актуальності набуває питання приведення функцій зовнішнього аудиту у відповідність до стандартів міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI) і розширення повноважень Рахункової палати як незалежного державного органу фінансового контролю визначеного в актах Уряду і Президента України [2; 3], одним із основних напрямів побудови СУДФ відповідно до кращої практики зарубіжних держав.

У країнах – членах ОЕСР основна тенденція контролю полягає у переході від прямих інструментів центрального, переважно фінансового, контролю за фінансуванням до більш збалансованої системи зовнішнього й внутрішнього контролю, в якій контроль частково передається на рівень керівництва органу державного сектора. Основною інновацією у перебудові системи контролю вважається надання керівникам більшої свободи дій і фінансової відповідальності. За таких умов значно збільшується відповідальність (управлінська підзвітність) конкретних державних органів, які через різноманітні взаємопов'язані механізми мають довести, що вони використали надані їм

ресурси у спосіб, що дає змогу ефективно виконувати покладені на них функції.

За таких обставин, аудит, як один із таких механізмів, є інструментом гарантування для органів виконавчої влади (внутрішній аудит) та законодавчого органу (зовнішній аудит) того, що державні кошти отримані й витрачені згідно з кошторисом, планом, контрактом, нормативним актом та іншими відповідними документами (аудит відповідності), звітність про використання коштів достатньо точно відображує фінансовий стан державного органу або країни в цілому (фінансовий аудит), а також того, що забезпечене належне співвідношення ціни і якості завдяки економічному, ефективному й результативному управлінню державними коштами (аудит ефективності).

Слід відмітити, що одне з центральних місць у комплексі заходів Програми реформ займає модернізація системи державних фінансів, до завдань якої віднесено запровадження внутрішнього аудиту в секторі державного управління згідно зі стандартами ЄС. Приведення функції зовнішнього аудиту у відповідність до стандартів Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI) і розширення повноважень Рахункової палати як незалежного державного органу фінансового контролю.

В останні роки процеси перебудови системи контролю у сфері управління державними фінансами в Україні набули певного динамізму та поступу і були ознаменовані ухваленням кількох рішень Уряду, присвячених питанням розвитку СУДФ, посилення бюджетної дисципліни і контролю за витратами бюджету, формування системи ДВФК європейського зразку, запровадження зовнішнього незалежного аудиту виконання бюджету за доходами і витратами згідно з міжнародними стандартами [9; 10; 11].

Відповідно до Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року (далі – Концепція) [5] і Плану заходів щодо її реалізації відбувається реформування вітчизняної системи ДВФК [6]. Концепція включає три основні складові європейської моделі ДВФК, які мають бути побудовані претендентом на вступ до ЄС, а саме:

- 1) запровадження підзвітності керівників у сфері фінансового управління і контролю;
- 2) поступова зміна інспектування на внутрішній аудит і його децентралізація;
- 3) координація та гармонізація внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту на центральному рівні.

У новій редакції Бюджетного кодексу України [8] започатковано інноваційні зміни в контролі за використанням бюджетних коштів, а також передбачена обов'язковість організації розпорядниками бюджетних коштів (далі – РБК) в особі їх керівни-

ків внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та забезпечення їх здійснення у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, тим самим закладено основи запровадження складових європейської моделі ДВФК.

По суті, на сьогодні процеси реформування державного управління і децентралізації систем контролю, інтегрованих з управлінням програмами і діяльністю РБК, як цього вимагають стандарти ЄС, в Україні не завершені. В умовах, у яких функціонують і взаємодіють в Україні система внутрішнього контролю (СВК) та бюджетна і казначейська системи, встановити управлінську підзвітність, а також збалансувати повноваження і обов'язки керівників для їх результативної децентралізації у сфері фінансового управління та контролю неможливо.

Керуючись визначенням Єврокомісії [15, с. 6], що управлінська підзвітність – це фінансове управління і система (внутрішнього) контролю, можна дійти висновку, що внутрішній контроль є лише одним із елементів фінансового управління, а фінансове управління і контроль залежать від підзвітності та відповідальності керівників.

Підзвітність керівників накладає чітку відповідальність за виконання відповідних функцій саме на керівництво (а не на бухгалтера, внутрішнього аудитора, органи ДКСУ чи ДАСУ). Тобто керівник є підзвітним за досягнення цілей державного органу чи організації (беручи до уваги можливі ризики та управління ними). Така відповідальність створює умови, за яких можна повною мірою розвинути функцію внутрішнього аудиту у державному секторі. Внутрішній аудит не може забезпечувати реалізацію всіх цих функцій керівників сам по собі. Його роль полягає в інформуванні керівництва про те, чи надають системи фінансового управління і контролю достатню впевненість у виконанні відповідних повноважень (щодо ефективного та результативного досягнення цілей, застосування і дотримання встановлених стандартів внутрішнього контролю, забезпечення повної відповідності всіх здійснюваних операцій вимогам законодавчих і нормативних актів тощо). Якщо така впевненість не є достатньою, внутрішній аудитор надає рекомендації з удосконалення систем фінансового управління і контролю [14].

Отже, відповідно до підходу, прийнятого у країнах ЄС, внутрішній контроль має бути інтегрований у процес управління державними коштами, стати частиною делегування повноважень і відповідальності керівника [16, с. 35, 38]. Керівник має відповідати за свої (фінансові, розпорядчі) рішення і результати управління, а також за розвиток і поліпшення СВК. Для того, щоб забезпечити йому таку відповідальність, керівнику необхідна підтримка внутрішнього аудитора.

Проте, на відміну від країн, що мають багаторічну практику застосування функції внутрішнього аудиту

у державному секторі, Україна робить лише перші кроки на шляху запровадження цієї функції, і тому процеси утворення підрозділів внутрішнього аудиту та організації їх діяльності в органах державного сектора супроводжуються певними труднощами організаційного та методологічного характеру.

Так, недостатність розкриття питань методології та організації проведення внутрішніх аудиторських досліджень у Стандартах внутрішнього аудиту [12] не дає змоги внутрішнім аудиторам деталізувати порядок і способи виконання тієї чи іншої законодавчої норми, й вимагає вирішення цього питання на рівні кожного структурного підрозділу внутрішнього аудиту в органі державного сектора. Ці стандарти визначають єдині підходи до організації та проведення внутрішнього аудиту, підготовки аудиторських звітів, висновків і рекомендацій та оцінки якості такого аудиту. Проте, незважаючи на позитивні риси (сучасність, чіткість, комплексність), стандарти внутрішнього аудиту не позбавлені недоліків: неоднозначне тлумачення внутрішнього аудиту та його ідентифікація серед інших форм контролю (розслідування, інспектування, огляд); помилкове трактування зв'язку між завданнями фінансового аудиту і аудиту відповідності та завданнями аудиту ефективності тощо. Для набуття дійсного статусу вищого органу зовнішнього аудиту Рахунковій палаті потрібно змінити масштаб і характер контрольних-аналітичних заходів, що сьогодні нею здійснюються. Крім того, у світлі перебудови ідеології контролю Рахунковій палаті необхідно продовжити роботу у напрямках посилення аудиторської спроможності, підвищення рівня професіоналізму її працівників і забезпечення здійснення аудиторської діяльності відповідно до стандартів INTOSAI і кращих міжнародних методик [13].

Правдивість даних, які подають головні РБК у фінансовій та бюджетній звітності, сьогодні ніким не засвідчується, завдяки чому існує висока ймовірність того, що показники, відображені у звітах, не відповідають фактичному стану справ [17]. Адже державний фінансовий аудит, що здійснюється органами Державної Аудиторської Служби України (ДАСУ), не дає відповіді на питання, наскільки річні фінансові звіти в усіх істотних аспектах достовірно відображають реальний фінансовий стан РБК та, чи дає ця звітність правильне уявлення про стан рахунків РБК, в тому числі й про залишки коштів щодо загального та спеціального фондів, тому посилення аудиторської спроможності Рахункової палати сприятиме запровадження у її практичну діяльність аудиту рахунків і систем внутрішнього контролю та підтвердження річної фінансової звітності головних РБК.

Слід відмітити, що парламент приділяє не достатньо уваги роботі Рахункової палати. Слабкою є підтримка Рахункової палати і від Кабінету

Міністрів України та Міністерства фінансів України, адже «Уряд є більш зацікавленим в удосконаленні внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту, а не зовнішнього аудиту» [18, с. 68]. Хоча, як свідчить досвід країн – членів ОЕСР, посилення ролі Рахункової палати як вищого органу зовнішнього аудиту мало б позитивно впливати на розвиток функції внутрішнього аудиту у державному секторі і модернізації СУДФ в Україні.

Висновки. Відповідно до урядової концепції [3], посилення ролі Рахункової палати разом з дієвою, модернізованою згідно зі стандартами ЄС системою ДВФК, сприятимуть підвищенню прозорості і результативності управління державними фінансами, вдосконаленню діяльності бюджетних установ завдяки переходу від адміністративної до управлінської культури, коли керівники установ незалежно й ефективно здійснюватимуть управління державними фінансами.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про Рахункову палату: Закон України від 11 липня 1996р. № 315/96-ВР. – [Електронний ресурс]. – Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/16727066>.
2. Про Національний план дій на 2013 р. щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010 – 2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава»: Указ Президента України від 12.03.2013 р. № 128/2013.
3. Про схвалення Концепції розвитку системи управління державними фінансами: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.09.2012 р. № 633 р.
4. Про затвердження Стратегії розвитку системи державного фінансового контролю, що здійснюється органами виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.2003 р. № 1156.
5. Про схвалення Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 р.: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.05.2005 р. № 158-р (в редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.10.2008 р. № 1347-р).
6. Про внесення змін до Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю та затвердження плану заходів щодо її реалізації на період до 2017 р.: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.10.2008 р. № 1347-р (в редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.12.2009 р. № 1601-р).
7. Про схвалення Стратегії модернізації системи управління державними фінансами: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.10.2007 р. № 888-р.
8. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. – № 2456-VI.
9. Про Національний план дій на 2011 р. щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010 – 2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава»: Указ Президента України від 27.04.2011 р. № 504/2011.

10. Про Національний план дій на 2012 р. щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010 – 2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава»: Указ Президента України від 12.03.2012 р. № 187/2012.

11. Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 р. № 1001.

12. Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту: Наказ Міністерства фінансів України від 04.10.2011 р. № 1247.

13. Про затвердження Кодексу етики працівника підрозділу внутрішнього аудиту: Наказ Міністерства фінансів України від 29.09.2011 р. № 1217.

14. Про затвердження Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах: Наказ Міністерства фінансів України від 29.09.2011 р. № 995.

15. Welcome to the World of PIFC / European Commission. – 2006. – 56 p. – Introducing PIFC into Candidate, Western Balkan and European Neighbourhood Policy countries PIFC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/control/brochure_pifc_en.pdf

16. Де Конинг Р. П. Дж. Государственный внутренний финансовый контроль / Роберт П. Дж. де Конинг; [пер. с англ. Р. Рудницкой]. – Словения, 2007. – 336 с.

17. Оцінка системи державних фінансів України: Звіт SIGMA. – 2011. – Жовтень. – 71 с.

18. Україна. Звіт з ефективності управління державними фінансами: Проект станом на 11 квітня 2012 р. [неофіційний переклад] / Світовий банк. – 108 с.

REFERENCES:

1. Pro Rakhunkovu palatu : Zakon Ukrainy vid 11 lypnia 1996r. # 315/96-VR. – [Elektronnyi resurs]. – Verkhovna Rada Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/16727066>.

2. Pro Natsionalnyi plan dii na 2013 r. shchodo vprovadzhennia Prohramy ekonomichnykh reform na 2010 – 2014 rr. «Zamozhne suspilstvo, konkurentospromozhna ekonomika, efektyvna derzhava» : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12.03.2013 r. # 128/2013.

3. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.09.2012 r. # 633 r.

4. Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku systemy derzhavnoho finansovoho kontroliu, shcho zdiisniuietsia orhanamy vykonavchoi vlady : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.07.2003 r. # 1156.

5. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku derzhavnoho vnutrishnoho finansovoho kontroliu

na period do 2017 r. : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.05.2005 r. # 158-r (v redaktsii rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 22.10.2008 r. # 1347-r).

6. Pro vnesennia zmin do Kontseptsii rozvytku derzhavnoho vnutrishnoho finansovoho kontroliu ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii na period do 2017 r. : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 22.10.2008 r. # 1347-r (v redaktsii rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23.12.2009 r. # 1601-r).

7. Pro skhvalennia Stratehii modernizatsii systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.10.2007 r. #888-r.

8. Biudzhetni kodeks Ukrainy vid 08.07.2010 r. # 2456-VI.

9. Pro Natsionalnyi plan dii na 2011 r. shchodo vprovadzhennia Prohramy ekonomichnykh reform na 2010–2014 rr. «Zamozhne suspilstvo, konkurentospromozhna ekonomika, efektyvna derzhava» : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 27.04.2011 r. # 504/2011.

10. Pro Natsionalnyi plan dii na 2012 r. shchodo vprovadzhennia Prohramy ekonomichnykh reform na 2010–2014 rr. «Zamozhne suspilstvo, konkurentospromozhna ekonomika, efektyvna derzhava» : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12.03.2012 r. # 187/2012.

11. Deiaki pytannia utvorennia strukturykh pidrozdiliv vnutrishnoho audytu ta provedennia takoho audytu v ministerstvakh, inshykh tsentralnykh orhanakh vykonavchoi vlady, yikh terytorialnykh orhanakh ta biudzhetnykh ustanovakh, yaki nalezhat do sfery upravlinnia ministerstv, inshykh tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.09.2011 r. #1001.

12. Pro zatverdzhennia Standartiv vnutrishnoho audytu : Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 04.10.2011 r. # 1247.

13. Pro zatverdzhennia Kodeksu etyky pratsivnyka pidrozdiliv vnutrishnoho audytu : Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 29.09.2011 r. # 1217.

14. Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii z orhanizatsii vnutrishnoho kontroliu rozporiadnykamy biudzhetnykh koshtiv u svoikh zakladakh ta u pidvidomchykh biudzhetnykh ustanovakh : Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 29.09.2011 r. # 995.

15. Welcome to the World of PIFC / Euroean Sommission. – 2006. – 56 r. – Introducing RIFS into Sandidate, Western Balkan and Euroean Neighbourhood Policy countries PIFC [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/control/brochure_pifc_en.pdf

16. De Konynh R. P. Dzh. Hosudarstvennyi vnutrennyi fynansovi kontrol / Robert P. Dzh. de Konynh; [per. s anhl. R. Rudnytskoi]. – Slovenya, 2007. – 336 s.

17. Otsinka systemy derzhavnykh finansiv Ukrainy : Zvit SIGMA . – 2011. – Zhovten. – 71 s.

18. Ukraina. Zvit z efektyvnosti upravlinnia derzhavnymy finansamy : Proekt stanom na 11 kvitnia 2012 r. [neofitsiyni pereklad] / Svitovi bank. – 108 s.